



**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**



Освіта збереже Україну!

Матеріали II Всеукраїнських Прокопенківських читань
(14 червня 2023 року)

м. Харків

ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ Мармаза О. І.	154
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ Масич В. В., Малець Є. Б., Сергєєв В. М.	159
ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Масюк О. М., Титаренко Л. І.	162
РОЛЬ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПЕДАГОГІКИ У РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ Небитова І. А.	166
НОВІ ВИМОГИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО СВІТУ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ Олійник Ю. О., Мельникова О. В.	170
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ Г.С. СКОВОРОДИ Олійник О. М.	176
МОЖЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ Остапенко Л.П., Кабанська Г.А.	182
АДАПТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО ВИМОГ СУЧАСНОСТІ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ І ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК Остапенко А. В.	186
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ІНТЕРВ'Ю В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ Пінський О. О., Плетньова К. О.	191
РОБОТА ЕКОЛОГОБІОЕТИЧНОГО ЦЕНТРУ ХНПУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Пінський О. О.	196
ПРОФЕСІЯ ВЧИТЕЛЯ – ДОЛЯ ДЕРЖАВИ Плахтєєва В. І.	201
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ Прищепов М. М.	208
ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РФ У КОНТЕКСТІ ПОГЛЯДІВ І.Ф. ПРОКОПЕНКА ПРО РОЛЬ ОСВІТИ Радченко Л. П., Соляр В. В.	212
ФІЛОСОФІЯ ВИХОВАННЯ Г. С. СКОВОРОДИ – ОРІЄНТИР ДЛЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ Радчук О.В.	219
АКМЕОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ ВИКЛАДАЧА Дін Жуцзе, Рибалко Людмила	223

РОБОТА ЕКОЛОГОБІОЕТИЧНОГО ЦЕНТРУ ХНПУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Пінський О. О.

кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна, e-mail:al_pin@ukr.net

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10116017>

Робота Еколого-біоетичного центру (далі – Центру) Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди спрямована на формування еколого-біоетичних компетентностей здобувачів вищої педагогічної та загальної освіти, що зазначено в Положенні про цей структурний підрозділ [1]. Необхідність функціонування Центру зумовлена передусім потребою поліпшення процесу професійного становлення здобувачів-природознавців усіх рівнів у процесі здійснення наукової діяльності теоретичного та прикладного характеру, осучаснення основних елементів підготовки нового покоління педагогів-дослідників, гуманістів, здатних працювати в нових соціально-екологічних реаліях.

Організована спочатку в умовах Covid-карантину, а потім воєнних дій дистанційна форма навчання українських школярів і студентів була вимушеним тимчасовим заходом, через те, що учасники освітнього процесу почали щоденно отримувати, засвоювати навчальну інформацію й оперувати нею в не зовсім звичний спосіб, що уповільнило процес формування частини їхніх життєво необхідних компетенцій. Викладачі були також змушені шукати різноманітні чинники мотивації здобувачів, збільшувати власний арсенал освітніх впливів у процесі онлайн-освіти. Звичайно, усе це не могло не позначитися на діяльності Центру, учасники якого теж займалися пошуками та апробацією оптимальних форм еколого-біоетичної просвіти та виховання в нових умовах.

Діяльність Центру реалізується за кількома напрямками, зокрема науковим, науково-методичним, профорієнтаційним тощо. Однак провідним

залишається вивчення і формування біотичного ставлення до життя в студентів-природознавців. Саме студентоцентристським підходом відзначається діяльність Центру останніх років. Результати досліджень, проведених у 2021-2023 роках і пов'язаних з вивченням окремих питань програми розвитку еколого-біоетичної компетенції як складової професійної компетентності вчителя природничих дисциплін, відбито в кількох наукових публікаціях.

На початку 2022-2023 навчального року з метою покращення діяльності було утворено новий склад активу й оновлено сектори Центру, що допомогло поліпшити загальну ефективність і керованість роботи. Було виділено чотири сектори: 1. Медіа-сектор, редакційна, літературно-поетична колегія. 2. Науково-методичний сектор, сектор використання альтернативних методів навчання в освіті. 3. Сектор зв'язків зі школами та ЗВО. 4. Сектор пропаганди захисту різноманітних форм життя і здоров'я.

Найактуальнішими напрямками і формами практичної діяльності Центру на найближчі роки було визнано:

1. Поглиблене знайомство з біографією і творчою діяльністю одного з фундаторів сучасного біоетичного знання Альберта Швейцера та пропагуванням його наукової спадщини здобувачам різних рівнів освіти.

Первинна реалізація: внесення 14 січня – дати народження А. Швейцера до офіційного календаря Центру і планування різноманітних заходів з метою привернення уваги до швейцерівської біоетики «благоговіння перед життям». До календаря Центру також внесено дату 4 вересня як щорічного Дня вшанування пам'яті А. Швейцера, центральною думкою якого стали слова:

«Біоетика сьогодення не можлива без щоденної дії, фізичної, філософсько- світоглядної, інтелектуальної і духовної, без власного прикладу позитивної поведінки для інших».

Подальші перспективи: пошук нових цікавих форм подання інформації про відомих учених-біоетиків.

2. Проведення щорічного Відкритого конкурсу творчих робіт «Біоетика для всіх».

У 2022-2023 навчальному році було започатковано новий конкурс, метою якого є пропагування біоетичного ставлення до навколишнього середовища. За умовами конкурсу, учасниками можуть стати здобувачі освіти всіх ступенів освіти і форм власності, які дотримуються гуманістичних і біофілічних принципів у щоденному житті, діяльності й творчості.

Цього року до участі в конкурсі було подано 45 робіт від 35 учасників, серед яких були студенти трьох факультетів ХНПУ імені Г. С. Сковороди, учні шкіл і гуртківці з Харкова, Харківської області. Журі розглянуло роботи в номінаціях «Фото», «Відео», «Есе», визначило переможців-лауреатів, відзначило сертифікатами всіх учасників.

Подальші перспективи: затвердження офіційного положення про конкурс «Біоетика для всіх», створення медійного та рекламного супроводу конкурсу, розширення аудиторії учасників, посилення участі активу Центру в діяльності журі та технічному супроводі конкурсу.

3. Організація і проведення еколого-біоетичних квестів.

Перше практичне впровадження Центром нової форми біоетичної просвіти та виховання відбулося в 2020 році під час педагогічної практики в загальноосвітніх навчальних закладах студентів-бакалаврів 4 курсу факультету природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти та під час літніх канікул у Фельдман Екопарку. Отриманий досвід було використано під час розробки і проведення онлайн-квестів, один з яких було виконано кафедрою ботаніки до Дня науки.

Загалом використання цієї активної ігрової форми в умовах Центру виявилось надзвичайно цінним з дидактичної і психологічної точки зору. Практичним результатом проведення подібних еколого-біоетичних квестів є неформально отримані еколого-біоетичні знання, позитивний настрій, справжня зацікавленість і стійке бажання навчатися, розвивати власні

біоетичні почуття і гуманістичні особистісні якості, свідомо брати участь у подібних заходах.

Слід також зазначити те, що досі існує очевидна необхідність використання під час проведення гри допомоги спеціально підготовлених студентів-консультантів, добре обізнаних з процесом і суддівством квесту, та розробка цікавих за змістом біоетичних завдань для молодшої групи учасників.

Важливе значення у висвітленні напрямів діяльності Центру займають інформаційні сторінки про його діяльність на фейсбуці: публікація наукових статей, поточних новин, літературних творів цікавих сучасних авторів, письменників-аніمالістів, студентських полемічних, наукових есе. Особливої турботи з боку адміністраторів сторінки Центру на фейсбуці вимагає ведення коментованого еколого-біоетичного календаря.

Продовжується міжнародна співпраця Центру. Про це свідчать тривалі контакти членів Еколого-біоетичного центру ХНПУ імені Г.С. Сковороди з організаціями біоетичного спрямування в Європі. Останні роки znana у світі організація за гуманну освіту «Німецькі лікарі проти експериментів на тваринах» (DAAE) неодноразово підтримувала діяльність центру. Своєчасна дієва підтримка діяльності Центру на міжнародному рівні, пропагування ідей DAAE, InterNICHE в Україні є необхідними складовими взаємовигідної співпраці. Відеоролик, створений членами Центру, про руйнації в корпусах університету викликав відповідну реакцію з боку міжнародної спільноти, яка висловила підтримку нашій благородній справі.

Як висновок, можна зазначити, що, незважаючи на складні, сутужні воєнні часи, Еколого-біоетичний центр ХНПУ імені Г. С. Сковороди не полишає активної роботи, продовжує пошук та апробацію новітніх форм впливу на біоетичну свідомість наступних поколінь школярів і студентів – майбутніх педагогів, що вимагає створення й безупинного оновлення системної науково-методичної бази еколого-біоетичного навчання і виховання.

Література

1. Положення про Еколого-біоетичний центр ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

URL:

http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Pro_ekologo_bioetichnyi_centra.pdf.